

A group of approximately ten children of various ethnicities are posing with small flags of Nordic countries. They are standing in front of a large, colorful map of the Nordic region. The children are holding flags of Norway, Sweden, Finland, Denmark, and Iceland. The title 'NORDEN I SKOLEN' is overlaid on the top half of the image.

NORDEN I SKOLEN

Foto: Ritta Klok Lauritsen – Holstebro

Glade børn og unge flager for nordisk samvær

Folkeoplysning bør naturligvis gælde alle generationer og med et bredt indhold af fælles interesse. Kulturministeriet har givet tilskud til temaet "Folkeoplysning om Norden i skolen for børn og unge".

Vi håber at både skolernes medarbejdere og elever samt Foreningen

NORDEN's medlemmer vil tage godt i mod dette forsøg på at give et aktuelt billede af denne vigtige del af undervisningen i skolen – netop ved starten på en ny folkeskolereform – der også bør give øgede muligheder for at styrke undervisningen om Norden og i nordiske sprog fremover.

Side 3:	NORDEN skal fylde mere i den nye folkeskole (Karen Ellemann)
Side 4:	Styrkelse af det nordiske fællesskab (Miranda Wenay Dagsson)
Side 4-6:	Folkeskolereformen vil styrke undervisningen om Norden
Side 7-9:	Nordeniskolen-portalen – allerede en succes
Side 9:	Nordisk sproglæring gennem teater
Side 10-12:	Håber at den nye skolereform kan åbne op for det omgivende samfund
Side 13-15:	Nabosprog i undervisningen (Lis Madsen)
Side 16:	12 skoler med i nordisk sprogprojekt
Side 16-17:	Når 3.000 skolebørn besøger nabolandet
Side 17-18:	Nordisk samarbejde om udvikling af kreative undervisningsmetoder
Side 19-20:	Unge politikere om politik på 140 tegn

- blev grundlagt i 1919
- har flere end 100 lokalafdelinger over hele Danmark
- har ca. 12.000 personlige medlemmer
- har ca. 300 skole- og biblioteksmedlemmer
- har mere end 100 organisationer, foreninger og institutioner som støttende og samarbejdende medlemmer
- er repræsenteret i en række bilaterale nordiske fonde
- udgiver magasinet NORDEN Nu (inkl. rejsemagasin), som tilsendes alle medlemmer fire gange årligt
- har søsterforeninger i alle de nordiske lande
- står bag Nordjobb-udvekslingsprogrammet
- står bag servicetelefonen Hallo Norden

Få yderligere oplysninger på www.foreningen-norden.dk eller ring på tlf.: 3542 6325 – eller skriv til os på landskontoret@foreningen-norden.dk

- Artikler og indlæg udtrykker ikke nødvendigvis Foreningen NORDENs holdning.

Foreningen NORDEN er en folkelig forening, der siden 1919 har arbejdet for øget samarbejde på kryds og tværs af de nordiske landegrænser.

• **UDGIVER**
Foreningen NORDEN i Danmark
Malmøgade 3
2100 København Ø
tlf. 3542 6325 | Fax 3542 8088
landskontoret@foreningen-norden.dk
www.foreningen-norden.dk

• **ANSVARSH. REDAKTØR**
Preben Sørensen
Sundgade 3, 6400 Sønderborg.
tlf. 3391 8510
e-mail: prebensorensen@bbsyd.dk

• layout – <http://kennclarke.wix.com/clarke>

• **TRYK**
Rosendahls

Folkeoplysning om Norden i skolen for børn og unge

Af Karen Ellemann – landsformand

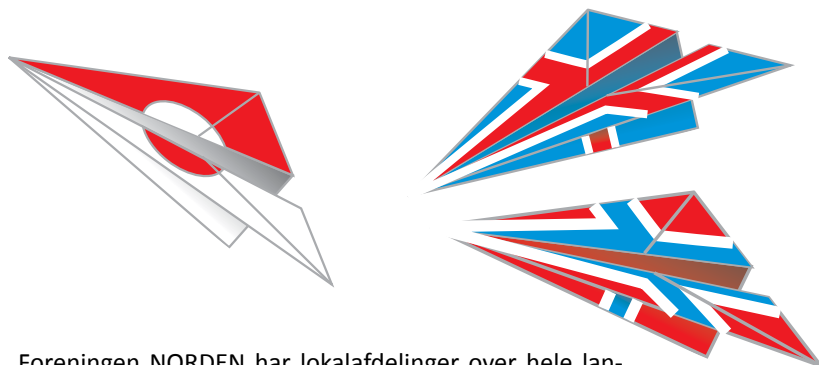
NORDEN skal fylde mere i den nye folkeskole

I læseplanen for faget dansk fremgår, at eleverne skal læse norske og svenske tekster, og undervises i nordiske forhold. Det er selvfølgelig lettere sagt end gjort, og selv om det er et krav, så har det alt for mange steder været en "op ad bakke"-opgave for både lærere og elever.

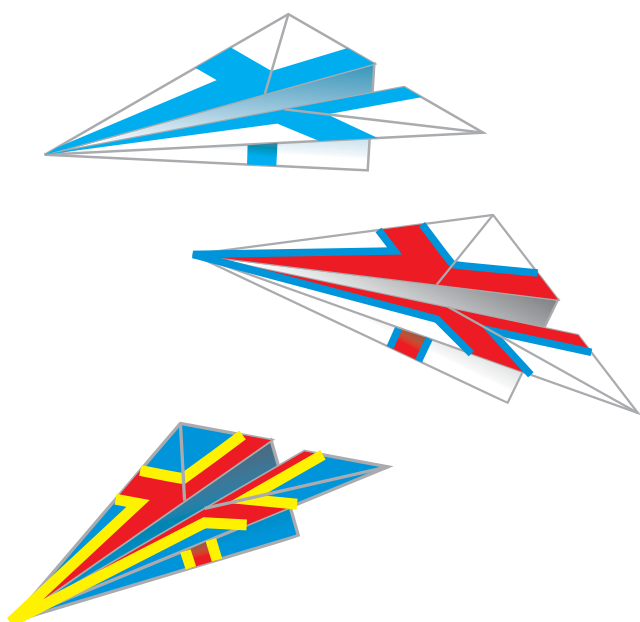
Men det bliver nu lettere i den nye folkeskole, hvor eleverne har fået en længere og mere varieret skoledag. Her bliver der bare bedre tid til det med norsk og svensk. Eleverne skal jo ikke lære sprogene, som man skal lære engelsk, tysk, fransk mm. Her drejer det sig om at gøre sig bekendt med det skandinaviske og lege og lytte sig til forståelsen af vores nabosprog. Via Foreningen NORDENS skoleportal har både elever og lærere mulighed for at få kontakt med en skoleklasse i et andet nordisk land, få nye venner og finde på noget sjovt sammen.

Den nye folkeskole skal i højere grad samarbejde med det omgivende samfund, fordi det er så vigtigt, at eleverne 'klædes på' til det samfund, de allerede er en vigtig del af. I den forbindelse er der skabt langt bedre mulighed for, at det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv kan bidrage til at skabe fagligt dygtige og livsduelige børn og unge.

Foreningen NORDEN har lokalafdelinger over hele landet. I hver afdeling er der mennesker med pædagogiske erfaringer og medlemmer, der kommer fra et af de andre nordiske lande, og derfor har enten norsk eller svensk som modersmål. Det er jo oplagt, at invitere ham/hende hen på skolen (eller at man prøver at invitere sig selv) og fortælle om sit hjemland eller læse en god historie på svensk eller norsk. Foreningen NORDEN gennemfører også 'Morgengry', hvor skolerne i hele Norden inviteres til at deltage i højtlesning for børn og unge. Temaet i 2014 er Trolde i Norden. Mandag den 10. november kl. 9.00 går den store højtlesningsevent i gang. Glæd dig!

Brevveksling, klasseudveksling, lærerudveksling/nordiske gæstelærere, højtlesning i dansk, Nordens historie, geografi, nordisk mad, nordisk håndarbejde, nordiske lege – der er masser af nordiske muligheder, der kan kombinere læring og leg og tværfaglighed. Alt det, den nye Folkeskole lægger op til! ■

Styrkelse af det nordiske fælleskab

Af Miranda Wenay Dagsson, formand for Danske Skoleelever

Engelsk tager over. Det er unægteligt. Børn i dag ser engelske film, spiller engelske spil og bruger engelsk slang frem for dansk. Med den nye reform skal eleverne have engelsk fra første, tysk eller fransk fra femte, og det er for os svært at se hvordan man skulle kunne forvente at eleverne derudover også skulle lære svensk og norsk til et vist niveau.

Selvfølgelig skal de danske elever have en vis forståelse for nordisk sprog og kultur, men det skal altså også være indenfor realistiske rammer. Heldigvis har vi i Danmark på mange måder nogle af de samme værdier og tankegange som vi ser hos vores nordiske venner, så der er allerede en forståelse af det nordiske, hvis man har forståelse for det danske.

Dermed ikke sagt at vi ikke skal have nogen former for undervisning i nordiske sprog, men at en oprioritering rent sprogligt muligvis er for meget at forlange af eleverne. Dog skal undervisningen ændres fra det vi kender i dag, da det ikke giver nogen videre mening for eleverne. Den normale dansklærer fortæller på et tidspunkt i de mindre klasser, at "nu skal vi have lidt svensk". Det følges så af et par timer med lidt gloser, lidt læsning osv.. 2 uger efter er det glemt.

Det vi har brug for er målrettet undervisning, på elevernes præmisser. Eventuelt gennem tiltag som penneven-

ner vi så ofte ser benyttet i engelsk og 2. fremmedsprog undervisningen. Det gælder om at få eleverne til at forstå vigtigheden af et nordisk samarbejde, og at opnå en sproglig forståelse, så der kan kommunikeres enkle budskaber på tværs af de nordiske lande via modersmålet. En stor del af et lands kultur kan bedre forstås hvis man har forståelse for landets sprog.

Et tilhørsforhold, der skal plejes

En anden vigtig ting med de nordiske sprog er betydningen af en kontinuerlig modtagelse af undervisningen gennem skoletiden, da mange elever i dag glemmer alt hvad de har lært inden for de nordiske sprog allerede et par uger efter de har modtaget selve undervisningen. Man kunne også gøre det til en fast del af undervisningen indtil 7. Klasse, hvor det så blev til et valgfag i stedet.

Mulighederne er mange for et styrket nordisk fælleskab, der under alle omstændigheder er vigtigt da vi skandinaver har et helt specielt tilhørsforhold til hinanden. Et tilhørsforhold der skal plejes, ej forglemmes. ■

Skoleelevernes formand, Miranda Wenay Dagsson.

Folkeskolereformen vil styrke undervisningen om Norden

-Eleverne skal lære at kommunikere nordisk, fortæller undervisningsministeren

Både gennemførelsen af den nye folkeskolereform, den øgede interesse for Ny Nordisk Skole og et forøget nordisk samarbejde også på ministerplan vil styrke undervisningen om Norden og i andre nordiske sprog. De nordiske sprog bliver fremover en del af faget dansk fra 3. – 9.klasse, iog eleverne skal således i højere grad lære at kommunikere nordisk bl.a. gennem digital undervisning og ved nordiske venskabsklasser.

Det fortæller undervisningsminister Christine Antorini i en samtale på ministerens kontor i Frederiksholms Kanal 21 tæt på Christiansborg, om emnet for bladets temasider om "Folkeoplysning om Norden i skolen for børn og unge".

-Hvorledes indgår undervisningen om Norden og i andre nordiske sprog i Folkeskolereformen?

-Den nye folkeskolereform styrker

denne vigtige del af undervisningen, fordi norsk og svensk herunder læringen om nordisk kultur fremover vil være en integreret del af faget Dansk fra 3. – 9.klasse. Denne undervisning vil få et markant løft fra undervisnings – til lærermaterialer og de fremtidige digitale muligheder gør det hele meget enklere, svarer ministeren.

-Digitale hjælpemidler vil give eleverne mulighed for både at læse og

lytte til de nordiske sprog, og de skal desuden i højere grad lære at kommunikere med elever i andre nordiske skoler.

-Jeg har således oplevet, hvordan eleverne i en 4. klasse i Emdrup skole ved København gennem kontakter med elever i en nordiske venskabsklasse via Facebook og informationsmaterialer får et indblik i forholdene i et andet land og samtidig i praksis arbejder med hinandens sprog, fortsætter Christine Antorini.

Øget kompetence

-Gennem en længere og mere varieret skoledag skal der ske en udvikling af undervisning og læring efter nye fælles mål.

-De nye mål skal være en hjælp til lærerne til at arbejde systematisk med læringsmål. De består af overordnede kompetencemål, som skal give lærerne overblik over faget, og de skal danne grundlag for dialog for både skolens medarbejdere og forældrene om elevens læring, forklarer ministeren.

-Kompetencemålene beskriver, hvad eleverne skal kunne på fagenes gældende trin, og der overordnede mål er

Undervisningsminister Christine Antorini.

bygget op af byggeklodser, som er konkrete mål for den viden og de færdigheder, som eleverne skal tilegne sig. Målene opstilles i faser, som tydeliggør den udvikling,

Besøg af skoleelever fra venskabsbyer, som, her i Holstebro med gæster fra Grønland, styrker orienteringen om Norden og skaber nye venskaber.

eleven skal igennem i et skoleforløb. Fasemålene er ikke knyttet til et bestemt klassetrin og giver rum i lærerens tilrettelæggelse.

-En dynamisk vidensportal opbygges på internettet til hjælp for lærernes planlægning af undervisningen ud fra læringsmålene. På portalen kan lærerne finde inspirationsmateriale til planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen ud fra de nye mål.

-Læreren kan også finde eksempler på konkrete læringsmål for eleven og opgaver, som kan udfordre de dygtigste elever, kortere og længere undervisningsforløb, links til læremidler og evalueringsopgaver på forskellige niveauer, som læreren kan bruge til i

øget lærerudveksling med kollegaer i det øvrige Norden er også en del af fremtidens skole, hvor deltagerne både lærer om hinandens sprog og samfundsudvikling.

-Har begrebet Ny Nordisk Skole skabt interesse i skolen blandt lærere og forældre?

-Ny Nordisk Skole er inspireret af Ny Nordisk Køkken, som startede nedefra og lad os på samme måde prøve at bygge op sammen med lærere og pædagoger, medens vi drøfter: Hvad er styrkerne og hvad er svaghederne? Vier eksempelvis stadig ikke gode nok til at bryde den negative sociale arv.

-Ny Nordisk Skole skal være med til at udvikle de nordiske traditioner

-Voresprioriteringeret øget videnssamarbejde mellem praktikerne d.v.s. lærere og pædagoger i alle de nordiske lande, som gennem bl.a. et netværk skal lære af hinanden til gavn for den enkelte og for undervisningen. Nordplus er således et fælles nordisk udviklingsprogram, der inden for Nordisk Ministerråds rammer yder støtte til mobilitets- og netværksaktiviteter for uddannelsesområdet.

-Konferencen i januar i år i Bella Centret om den nordiske skolemødel med deltagelse af lærere, skoleledere, embedsmænd og politikere vil blive fulgt op med initiativer om øget videnssamarbejde, under det danske formandskab. De nordiske lande har jo et ens syn på skolen på mange måder.

Har begrebet Ny Nordisk Skole skabt interesse i skolen blandt lærere og forældre?

evalueringen af, om eleven har nået sit mål.

Mere tid til gæstelærere

- *Hvordan kan man få frivillig arbejdskraft ind i skolen f.eks. pensionerede lærere, der vil kunne fortælle en masse om det nordiske samarbejde og herunder Foreningen NORDEN's virksomhed?*

-Den nye mere åbne skole skal også samarbejde med lokale foreninger f.eks. idrætsforeninger, og det bliver en forpligtelse i forhold til den lokale omverden og herunder også Norden. Der bliver også mere tid til sådanne aktiviteter med den længere skoledag som følge af skolereformen, svarer undervisningsministeren.

-Som nævnt synes jeg også, at nordiske venskabsbyklasser er en god idé, hvor eleverne finder ud af, at de kan kommunikere på et andet nordisk sprog og om de nordiske forhold. En

hvor de er bedst, og i forsommeren kunne vi således opføre, at 365 danske institutioner er med i Ny Nordisk Skole projektet. NNS-institutionerne har fokus på de nordiske pædagogiske forandringsprocesser, som vi er særligt stolte af og som skal skabe større sammenhæng mellem vores institutioner – lige fra vuggestuer til erhvervsskoler.

Nordisk minister-samarbejde

- *Hvorledes vil det nordiske samarbejde på ministerplan om fremtidens undervisning blive udviklet fremover?*

Christine Antorini oplyser, at de nordiske undervisningsministre følger samarbejdet om den nye skole op med en fælles nordisk hjemmeside på www.norden.org og under det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2015 vil der yderligere blive fulgt op herpå:

-Vi ser ens på et bredt faglighedsbegreb med faglighed i dybden, og i et samarbejde med andre vil vi udvikle den enkeltes kompetence gennem uddannelse til livsduelighed. Vi vil skal demokratiske medborgere, hvor bl.a. elev- og forældreindflydelse på skolen er en vigtig del af vores fælles holdning til systemet. Også begrebet udeskoler er en fælles nordisk begreb som en del af en problemorienteret undervisning, hvor vi flittigt bruger det omgivende samfund både nationalt og på nordisk plan.

-De nordiske lande har forskellige strategier og forskellig retorik, men konferencen har slået fast, at vi har et solidt fælles værdigrundlag, fundament og syn på børnenes opvækst og læring fra 0 til 18 år, der bl.a. indebærer, at vi kan tænke leg og læring sammen.

-Vi deler fælles kerneværdier, som demokrati, lighed, kreativitet og medskabelse, og vi skal udnytte hinandens erfaringer og dele ud af vores viden. På den måde kan vi lære af hinandens succeser og hjælpe hinanden med fælles udfordringer, slutter Christine Antorini. ■

nordeniskolen-portalen

– allerede en succes

Over 1300 lærere fra hele Norden som aktive brugere af hjemmesiden

Etableringen af FNF (Foreningerne Nordens Forbund)'s nye internet-portal, www.nordeniskolen.org tog godt nok tre år med brug af it - og undervisningseksperters samt testklasser m.m, inden den officielt kunne indvies i efteråret 2013.

Det skete i forbindelse med Nordisk Råds session og i overværelse af bl.a. formanden for den danske delegation ved Nordisk Råd, fhv. minister *Bertel Haarder*. Den daglige leder af projektet, *Thomas Henriksen*, FNF's sekretariat i København, fulgte alle forberedelserne og har skrevet en universitetsafhandling om det innovative ved udviklingen af hele projektet.

-Derfor er vi meget stolte af, at over 1.300 lærere og dermed skoler fra hele Norden allerede har tilmeldt sig som aktive brugere af portalen, og der kommer nye brugere fra dag til dag efter "mund til mund"-metoden, fortæller projektlederen.

-Der er lagt megen vægt på, at undervisningstilbuddene på portalen (der præsenteres bl.a. på en tre minutters video) skal passe ind i den normale undervisning på skolerne – i den undervisning der allerede findes. Det skal også passe til de læringsmål, der findes i de nordiske lande, og det skal gerne være noget som lærere og elever efterspørger.

-Der har været et hul i undervisningsmulighederne især på det elektroniske område, men nu er der mulighed for – helt gratis for alle brugere – at finde fakta om de nordiske sprog og sproghistorie, læse nordiske tekster, lytte til de forskellige sprog, se kortfilm, spille spil, finde frem til nordiske venskabsklasser og først og fremmest kunne kommunikere med hinanden, fortæller han videre.

Knække problemerne

-Disse muligheder for nordiske samtaler og undervisning i virtuelle rum findes ikke lignende andre steder, og det skal medvirke til at knække problemerne m.h.t. sprogforståelsen, hvor det ikke er nok at arbejde videre med de velkendte strategier i undervisningen.

-Disse nye muligheder er i god overensstemmelse med tankerne bag Ny Nordisk Skole og med de nye læremål i danskundervisningen i Danmark fremover. Her priorite-

res der som noget nyt, at eleverne skal kunne kommunikere med hinanden over landegrænserne. Det skal ikke være nok at lytte – de skal kunne tale sammen.

-Det kræver så at man bruger dette nye elektroniske hjælpemiddel aktivt, og i den proces får man så samtidig trænet evnen til at kommunikere. Det er en proces, som vi er nødt til at hjælpe aktivt med at få skabt interesse for i klasserne, og i bedste fald også gennem lærerundervisningen på seminarierne.

Uddannelse af lærerundervisere

Således deltog 23 lærerundervisere på seminarier i Sverige, Norge, Danmark og Finland, i et nabosprogsseminar og netværks-udbygning i slutningen af november i fjor på Voksenåsen i Oslo.

Foreningen Norden arrangerede seminaret i samarbejde med projektet Nordsprog, Dansk lærerforening og lederen af projektet Sprogpiloterne, *Lis Madsen*, Danmark.

Projektleder Thomas Henriksen

Lærerundviserne fik af foredragsholdere fra alle fem lande orientering om nabosprogsdidaktik, fik præsenteret mange aktuelle sprogprojekter og fik bl.a. nordeniskolen – portalen forevist ved samme lejlighed.

Deltagerne diskuterede problematikken og byggede netværk mellem dem og deres institutioner samt rejste hjem med lidt større kendskab til, hvad der kræves hvad angår lærerundervisningen i nordiske sprog og kultur.

Nyt materiale

-Det er således afgørende for en god undervisning i – og om Norden, at den enkelte lærer får kontakt til en kollega i et andet nordisk land, som har de samme

Vi arbejder endvidere med at få et meget stort materiale om et andet FNF-projekt "Den store nordiske klimaduel" integreret i Nordeniskolen, så der bliver tilbud for 6.-8. klasse med indhold inden for de mere naturvidenskabelige fag.

Vi ser gerne at portalen bliver et samlingspunkt, der også kan løfte andre nordiske projekter.

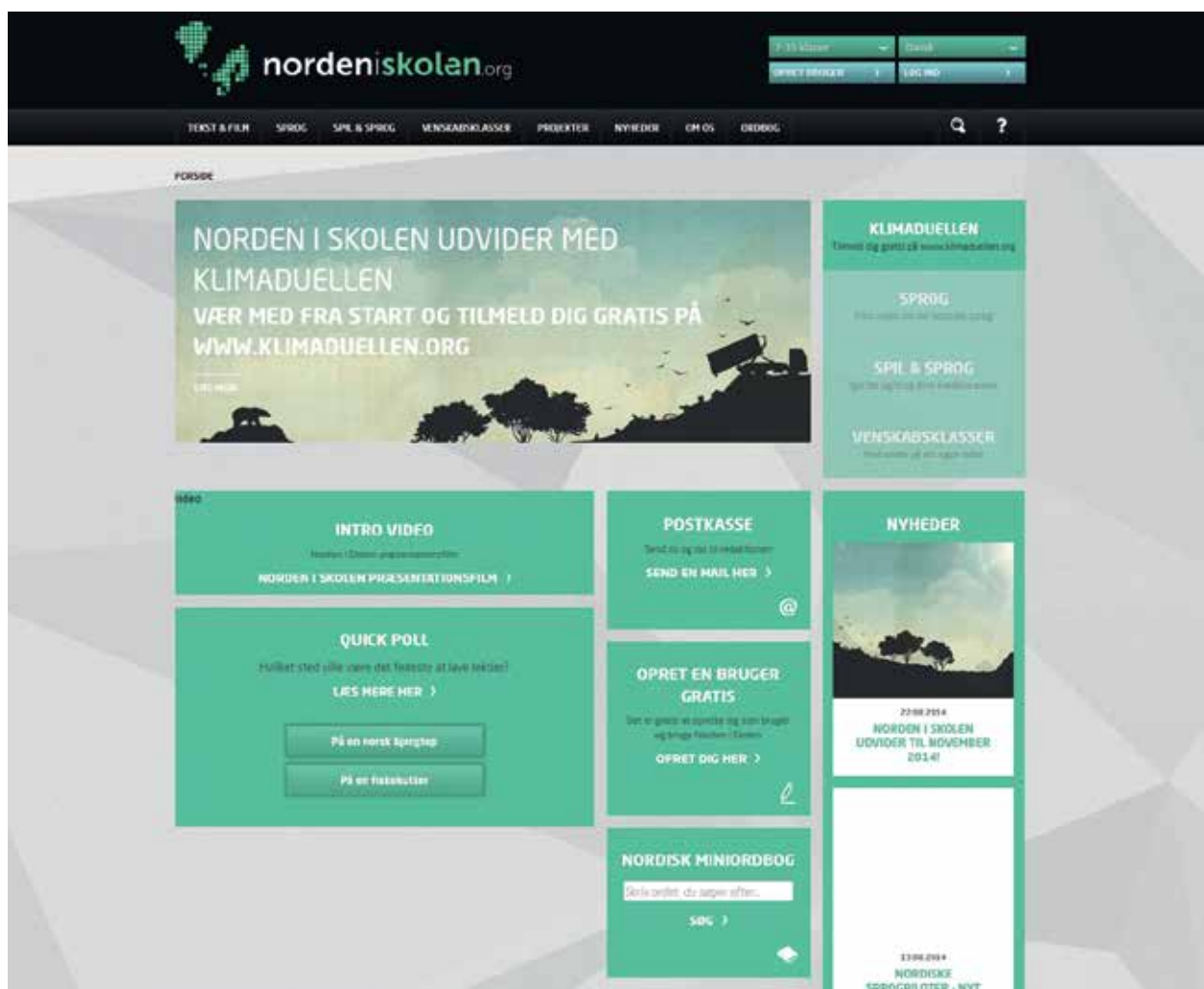
-Klimaduellen er en konkurrence der kører over 3 år og handler om at spare mest mulig energi, som et led i Nordisk Ministerråds ønsker om en mere grøn profil i Norden, og hvor det således giver ekstra point at samarbejde med en nordisk ven-skabsklasse.

interesserer, og som måske kan føre til at de også også mødes i det virkelige liv – uden for computer-skærmen, understreger Thomas Henriksen.

-De forskellige tilbud på skole-portalen udbygges her i efteråret med nye materiale for 3.-6. klasse i form af nye temaer og med yderligere to tema-emner til 7.-10.klasse.

-Det vil være spændende også at få gymnasierne mere med gennem udvikling af et fagligt materiale, der kan bruges selvstændigt for denne undervisningsgren. Der er interesse blandt gymnasielærere bl.a. for undervisning via en sproghistorisk tidslinie, som er en del af lærings-målet i gymnasiet. Gymnasieklasser og lærere kan natur-

Forsiden på den nordiske undervisningsportal

ligvis også via portalen finde venskabsklasser i andre nordiske lande.

Et samlingspunkt

-Men sådanne nye undervisningsforløb vil kræve en udvidet finansiering af FNF-projektet. Vi ser gerne at portalen bliver et samlingspunkt, der også kan løfte andre nordiske projekter. Det gælder således et nordisk teaterprojekt, hvor et samarbejde allerede er i gang på teaterskole-niveau.

-Vi har været med i forberedelserne til Nordisk Forfatterkursus for unge på Biskops Arnø i Sverige, som fortsætter næste år, og har etableret et samarbejde med Radio Norden med bl.a. planer om at producere et særskilt program for børn i Norden, som også kan bruges via portalen.

-Vi håber grundlæggende, at nordeniskolen kan blive et mødested for de forskellige tilbud om læringsprojekter, som kan udveksles mellem lærere og elever i Norden og både herigennem skabe en aktiv kommunikation og være til at sikre en høj faglig kvalitet af denne del af undervisningen, slutter projektlederen. ■

Fakta om nordisk sprogkoordination

Organiseringen af sprogområdet i Norden i perioden 2014-2018 er blevet vedtaget af den nordiske Embedsmandskomité for Uddannelse og Forskning (EK-U) på baggrund af en evaluering af enhederne på sprogområdet gennemført i årene 2011 og 2012.

Embedsmandskomitéen for Uddannelse og Forskning (EK-U) er styregruppe for virksomheden på sprogområdet.

EK-U har udpeget **Foreningerne Nordens Forbund (FNF)** som nyt forvaltningsorgan for det nordiske sprogsamarbejde for perioden 2014-2018. FNF har fået opgaven på baggrund af et tilbud der beskriver, hvordan FNF vil løse opgaven med at koordinere udvalgte nordiske sprogaktører samt hvilke selvstændige initiativer der vurderes som relevante for at styrke sprogforståelsen i dansk, norsk og svensk blandt børn og unge.

EK-U har besluttet, at det nordiske sprogsamarbejde skal fokusere på følgende tre områder fra 2014:

- 1. De fire arbejds spørgsmål i Deklaration om nordisk sprogpolitik** (Sprogdeklarationen), som blev vedtaget den 1. november 2006 af Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U).
- 2. Indsatser for at styrke børn og unges sprogforståelse**

Der skal være en fokuseret og målrettet indsats for at styrke børn og unges sprogforståelse i dansk, norsk og svensk.

- 3. Lytteforståelse**

I skolerne har der hidtil været fokus på børn og unges læsefærdigheder, også når det gælder den såkaldte nabosprogsundervisning i fagene dansk, norsk og svensk. En undersøgelse af internordisk sprogforståelse har imidlertid vist, at udfordringerne med at forstå hinanden ligger i forståelsen af det talte sprog.

Nordisk sproglæring gennem teater

Dansk og svensk som aktive nabosprog er en saga blot. Og mange lærere har svært ved at undervise i nabolandets sprog. Det gjorde et nyt undervisningsprojekt i folkeskolen op med.

Nabosprogsprojektet **Rød grød med sjösjuka sjömän** løb af stablen i februar og marts i fire 5. klasser i København og Malmø. Projektet var støttet af Øresundskomiteen og iværksat af den teaterpædagogiske forening ZeRUM.

Projektet havde til formål at skabe dansk-svensk sprog møde, hvor sproglæring gennem teater er rammen. Tanken er at mindske den sproglige distance over Sundet. Undersøgelser peger på at nabosprogsundervisningen ikke fungerer i folkeskolen, og ny forskning viser, at forestillingen om de to sprog som fungerende nabosprog er langt fra en realitet; man taler hellere engelsk.

-Vores erfaring er, at en kropslig og æstetisk tilgang til sprog tilegnelse,

åbner andre sider hos eleverne end en mere boglig fremgangsmåde. Det er også nemmere at turde lidt mere, når man "spiller", forklarer projektlederne og underviserne, *Maria Holst Andersen* og *Helena Berglund*.

De fire skoleklasser arbejdede i en uge med nabosproget i form af teater baseret på fortællinger fra en klasse i nabolandet. Fortællingerne omsattes til en lille teaterforestilling, hvor eleverne skulle tale på nabosproget. På projektugens sidste dag

mødtes skoleklasserne for at lave teaterøvelser sammen og vise deres forestillinger for hinanden.

-I mødet fik eleverne mulighed for at få afprøvet deres nye nabosprogskompetencer, de fik set en skole i nabolandet og mulighed for at vide lidt mere om eleverne i naboklassen og deres tilværelse. Det er vigtigt, at unge i Øresundsregionen kommer i kontakt med hinanden og får hjælp til at bryde sprogbarrieren, siger projektlederne.

Fakta

Projektet vandt Øresundskomiteens konkurrence om inspirerende læringsprojekter over Øresund.

De deltagende skoler var Guldberg Skole og Nørrebro Lilleskole i København samt Geijerskolan og Kastanjeskolan i Malmö.

Projektledere var Maria Holst Andersen (BA i Teatervidenskab & Performance Studier/Folkeskolelærer) og Helena Berglund (MA i teaterpædagogik/skuespiller). Begge kommer fra ZeRUM, som arbejder med at bygge bro mellem skole, unge og scenekunsten..

Skolebørn fra begge sider af Øresund mødes og laver cirkus sammen.

Håber at den nye skolereform kan åbne op for det omgivende samfund

-og Foreningen NORDEN vil gerne støtte og inspirere lærere og elever

-Vi håber på, at den nye folkeskolereform med den længere arbejdsdag, hvor ikke alle timer er decideret undervisning, kan åbne op for det omgivende samfund, så f.eks. foreninger kan komme med input til skolerne. Således vil Foreningen NORDEN gerne byde med emner inden for de nordiske områder og på dén måde støtte og inspirere både lærere og elever, siger formanden for landsforeningens uddannelsesudvalg, *Merete Riber*, Holstebro.

-Det er mit indtryk, at det ikke er nok at det står i lærervejledningen, hvorledes informationen om Norden skal ske på de pågældende klassetrin – der sker for lidt. Hvis vi kan komme ind i klasserne med NORDEN-voksenmedlemmer, der kan fortælle om deres nordiske erfaringer og oplevelser, vil det være en stor fordel for alle parter.

-Vi har gode erfaringer med et sådant samarbejde på skoler her i Holstebro bl.a. med oplæsning i forbindelse

med Morgengry under den årlige nordiske biblioteksuge, og de gode resultater er rygtet også i andre dele af landet.

-Det behøver ikke at handle om fysik og matematik hele tiden - man kan også "putte" den nordiske natur og maden i Norden ind i undervisningen. Børn og voksne hører jo herom bl.a. i tv-programmer fra andre nordiske lande, selvom det alt for ofte er med danske undertekster, fortsætter Merete Riber.

Nordeniskolen

-Engang for år tilbage var det meget almindeligt, at skoleklasser havde en venskabsklasse i et andet nordisk land. Der blev brevvekslet med venskabsklassen, og der kunne fås støtte til en skolerejse med besøg hos venskabsklassen eller til lærerudveksling mellem de pågældende byer.

-Det er tilsyneladende gået af mode, så der er behov for at gå nye veje. For det er jo blevet ganske "cool" at være

Merete Riber.

nordisk –tænk bare på hvordan Norden profilerer sig i udlandet med nordisk mad bl.a. med Noma i København.

-Også inden for undervisning kan vi være med med således under begrebet Ny Nordisk Skole, og nu er der endvidere oprettet en **gratis** undervisningsplatform på internettet med titlen www.Nordeniskolen.org, som giver lærere og elever i alle de nordiske lande nye muligheder for at arbejde med nabosprogene i dansk, norsk og svensk, både i folkeskolen og i gymnasiet.

-Platformen byder på et rigt udbud af materialer. Den er nemt at bruge, og den tager højde for at nabosprogundervisning er mere end blot almindelig modersmålundervisning. Undervisnings-materialet består af et bredt udsnit af nordisk litteratur samt musikvideoer og kort-

film, som kan bidrage til bedre læse – og lytteforståelse og giver viden om Nordens mangfoldige kultur.

Fortsat venskabsklasser

-Den bedste sproglæring sker, når man bruger sproget aktivt! Gennem Nordeniskolen kan man finde en nordisk venskabsklasse og starte et samarbejde, der kan gøre undervisningen mere spændende, når eleverne kan mødes på internettet og skrive eller video-chatte med hinanden. Vil de så mødes sådan rigtigt i virkeligheden, kan det gennem programmet søge støtte fra en af de nordiske fonde, fortæller udvalgsformanden videre.

-Der findes mange venskabsklasser, der fungerer godt allerede f.eks. i en norsk venskabsby, men generelt er der fortsat brug for ildsjæle i skolen, der vil gøre en indsats og gøres begejstret herfor.

-Landsforeningen har derfor droppet den tidligere skolehvervefolder og erstattet den med fikse visitkort med oplysninger om den nye undervisningsplatform, til uddeling blandt interesserede lærere i lokalsamfundet.

-Vi har i øjeblikket 270 skole- og biblioteksmedlemmer af landsforeningen, og vi må hele tiden spørge os selv: Hvordan får vi vores budskab ud til skolerne og hvordan får vi dem gjort interesserede?

-Det kan blive svært i en tid hvor det danske skolevæsen har rigeligt at se til med indførelsen af den nye skolereform. Det er bl.a. noget vi arbejder med i uddannelsesudvalget og for at komme videre med det spørgsmål, har vi aftalt at mødes med skoleinspektør Susanne Rasmussen, Dalgasskolen i Brande og bibliotekar *Lisbeth Bjørn Hansen*, Brande Bibliotek, ved vores næste udvalgsmøde den 22. september, som derfor holdes i Brande, oplyser Merete Riber.

-Undervisningen om Norden er også en del af seminarernes pensum, og her gives der mulighed for ekstra uddannelse gennem nordiske kurser herunder **Sprog-pilotprojektet**. Vi har i landsforeningen et godt samarbejde med projekt-deltagerne, der bl.a. orienterede om denne indsats ved den årlige NORDEN-tillidsmandsdag for et par år siden.

Morgengry og Skumringstime

-Vi ser frem til et fortsat godt samarbejde med skoler og biblioteker under den nordiske biblioteksuge den 10. – 16. november. Temaet i år er: **Trolde i Norden**. Under Morgengry fra kl. 9.00 handler det om *Áslaug Jóns-*

*{ det er jo blevet
ganske "cool"
at være nordisk }*

dóttir, Island, Kalle Güettler, Sverige og Rakel Helmsdal, Fjørøernes værk *Monsterbråk* (2-6 år), som fik Nordisk Råds børne-og ungdomslitteraturpris 2012 og/eller den finske forfatter Tove Janssons bog *Pappan och havet*. Tove Jansson kunne være blevet 100 år i år.

I Skumringstimen fra kl 19.00 er årets værk Den svenske forfatter *Stefan Spjuts Stallo* 2013. I Lapland vrir det med overnaturlige væsener bl.a. trolde.....

-Vi har naturligvis diverse materialer med bl.a. NORDEN Nu og tilbyder et gratis skole-biblioteks -medlemsskab det 1. år. Vi lokker også med tilskud til en skolerejse, hvis en skoleklasse vil være med til at sælge vores lodsedler.

-Man kan også bruge den årlige Nordens Dag til at orientere mere om Norden i skolen f.eks. i orienteringsfag – herunder information om arbejdet i Nordisk Ministerråd, Nordisk Råd og FNF, fortæller lokalafdelingsformanden.

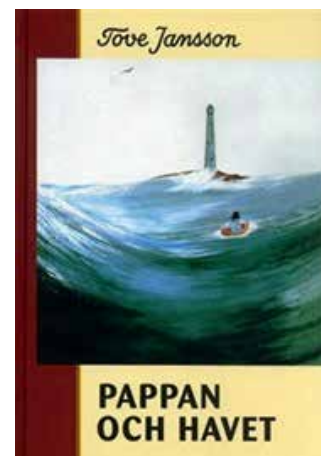
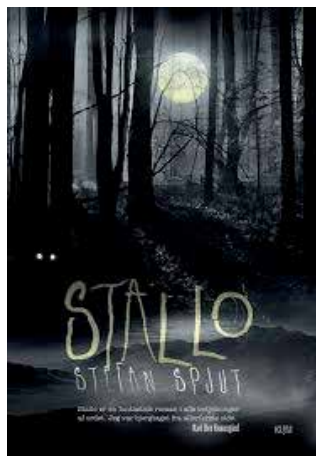
-Årets skumringsplakat kommer fra Island og vil blive sendt ud til bibliotekerne. Man kan læse mere om biblioteksugen 2014 på www.bibliotek.org, fortæller Merete Riber, der som medlem af Biblioteksugeudvalget, selv har været med til at vælge bøgerne til biblioteksugen. Hun er også

Lokalt skoleudvalg

medlem af Foreningen Nordens forbund, FNF's uddannelsesudvalg.

På spørgsmålet om NORDEN's lokalafdelinger kan gøre mere på skoleområdet, lyder rådet fra Holestebro-afdelingens formand, *Frode Riber*, at man f.eks. kan nedsætte et lokalt skoleudvalg, som forsøger at finde lærere, der vil "brænde" for den nordiske sag.

-Vi deltager gerne i lærermøder og fortæller om landsforeningen og de forskellige undervisningstilbud. Det er den personlige henvendelse, der virker – det er ikke nok med en skriftlig henvendelse, for lærerne og skolerne får så meget andet fremsendt i forvejen.

Nabosprog i undervisningen

Af Lis Madsen, leder af Nordiske Sprogpiloter

Lis Madsen, leder af Nordiske Sprogpiloter.

Et af de fire arbejds-spørgsmål i Nordisk Ministerråds Deklaration om nordisk sprogpolitik for 2014-2018 er: Indsatser for at styrke børns og unges sprogforståelse. Hvad kan vi gøre for at løfte den nordiske sprogforståelse blandt børn og unge? Et godt sted at begynde er i skolen, og det kræver flere ting:

Politisk vilje til at prioritere undervisning i nabosprog i styredokumenterne, prioritering og opbakning fra skolelederne og kompetenceudvikling af lærerne.

Denne artikel har især fokus på det tredje led: Kompetenceudvikling af lærerne, men det betyder ikke, at de to andre led er mindre vigtige. I artiklen præsenteres et eksempel på et velafprøvet koncept for efteruddannelse af nordiske lærere: Uddannelsen til nordisk sprogpilot.

International forskning viser, at læreren er den enkeltfaktor, der spiller den største rolle for børn og unges læring, og vi ved, at den dygtige lærer er kendetegnet ved både at have faglige og fagdidaktiske kompetencer. Hvis vi skal løfte undervisningen i nabosprog, må vi sørge for, at lærerne har de faglige og fagdidaktiske kompetencer, der er nødvendige.

Undervisning i nabosprog indgår som et element i modersmålsfagene i de nordiske lande, og fagområdet er begrundet i Helsingforsaftalen og Nordisk Sprogdekclaration, men området har ikke høj prioritet i læreruddannelserne, og lærerne klager over, at de ikke føler sig fagligt klædt på til at varetage undervisningen i nabosprog.

De savner sproglige kompetencer, og de er usikre på, hvad det er, de skal undervise i og hvordan, siger lærerne, når vi møder dem på kurserne. Manglende kompetencer er formentlig en af årsagerne til, at området ikke prioriteres højere i skolen. I flere undersøgelser er eleverne blevet spurgt til, hvor meget undervisning i nabosprog de har modtaget i skolen, og svaret er ingenting eller meget lidt.

Hvis målsætningen om at satse på børns- og unges sprogforståelse skal indfries, må der sættes ind i forhold til at sikre, at lærerne har de fornødne kompetencer. Det nordiske bør derfor skrives tydeligere frem i styredokumenterne for læreruddannelsen, og der må sættes på målrettet efteruddannelse af de uddannede lærere.

Nordiske sprogpiloter

Nordiske Sprogpiloter er et eksempel på et målrettet tilbud til lærere i hele Norden om efteruddannelse i forhold til at varetage undervisning i nabosprog og Nordiske sprog som fremmedsprog. Nordiske Sprogpiloter blev etableret i 2007 som et pilotprojekt, der fik støtte af Nordisk Ministerråd, Nordisk Kulturfond og Perlerne (de nordiske kursusgårde Schæffergården, Lysebu, Voksenåsen og Hanaholmen).

Projektet viste sig hurtigt at være efterspurgt og have effekt, og efter projektperioden blev Nordiske Sprogpiloter en del af den sprogpoltiske satsning. Nordiske Sprogpiloter er et tilbud til grundskolelærere, der under-

viser i et nordiske sprog som modersmål eller fremmedsprog, og som var praktikvejledere for lærerstuderende. Det viste sig, at det ikke var hensigtsmæssigt at insistere på, at alle deltagere skulle være praktikvejledere, da der er stor for-

skel landene imellem på, hvem der varetager praktikvejledning. Vi valgte derfor også at give andre lærere end praktiklærere adgang til kurset.

Sprogpilotkurser udbydes hvert år. Der uddannes hvert år ca. 25 nye sprogpiloter, og der er pt. uddannet 159 sprogpiloter. Ved siden af kurserne afholdes der hvert 2. eller 3. år en konference, hvortil alle tidligere uddannede piloter inviteres. Formålet med konferencerne er at vedligeholde og udbygge kontakter og understøtte, at sprogpiloter indgår i faglige netværk, der samarbejder over grænser, videndeler og udvikler undervisning i nabosprog og nabokultur.

Nordiske Sprogpiloter har egen hjemmeside (www.sprogpiloter.blogspot.dk), der informerer om kurserne og formidler materiale og ideer udviklet på kurser og konferencer. Siden informerer også om andre tilbud af relevans for lærere, der er interesseret i det nordiske, og

*Nordiske Sprogpiloter
er et eksempel på
et målrettet tilbud til
lærere i hele Norden*

den indeholder en samling af links til relevante nordiske hjemmesider. Sprogpilotkurset er under videreudvikling, så der fra januar 2015 vil blive udbudt særlige kurser målrettet gymnasielærere.

Et sprogpilotkursus er et intensivt internatkursus over 4 døgn, og kurserne afholdes på en af de nordiske kursusgårde. Kurserne er på én gang et kompetenceudviklingskursus og et sprogbad for deltagerne, der igennem de 4

Langt hovedparten af sprogpiloterne oplyser, at kurset har ført til ændringer i deres praksis og til øget fokus på nabosprog

døgn kommunikerer indbyrdes gennem anvendelse af et af de skandinaviske sprog, og hvor deres eget møde med nabosprogene og deres egne sprogforhandlinger gøres til genstand for refleksion og diskussion.

Kurserne har faglige oplæg om nabosprog, nabolitteratur og –kultur og om de digitale mediers muligheder i arbejdet med nabolandes sprog og kultur, men det centrale omdrejningspunkt er didaktikken: Hvad, hvorfor og hvordan undervise i nabosprog/nordiske sprog. Spørgsmål som: Hvad er målet med nabosprogsundervisning, hvad skal eleverne kunne, og hvordan kan undervisningen tilrettelægges, så det bliver relevant og interessant for eleverne, og så de opdager, at de allerede har kompetencer på nabosproget, er gennemgående på kurset.

Sprogpilotkonferencerne tilrettelægges med et par centrale forelæsninger om ny forskning på området og suppleres af en række sessioner, hvor sprogpiloterne præsenterer materiale, metoder og projekter for hinanden.

Organisering

Sprogpilotkurserne arrangeres af en faggruppe bestående af 5 personer, projektleder (Danmark) og en

En undervisningstime hos Sprogpiloterne.

repræsentant fra Finland, Sverige, Norge og Island. Faggruppen er sammensat, så der både er repræsentanter fra læreruddannelse, skoleledelse og lærere i skolen. To af faggruppens medlemmer har selv gennemført uddannelsen til sprogpilot. Alle har særlig indsigt i nordiske sprog og sprogundervisning.

Faggruppen planlægger og evaluerer kurserne, deltager som oplægsholdere/workshopholdere og hjælper med rekruttering af deltagere i kurserne. Organiseringen med en gennemgående faggruppe, der har kontakt til såvel læreruddannelserne som skoleområdet sikrer, at vi får inddraget den nye forskning og erfaringerne fra praksis. En fast faggruppe er desuden med til at sikre kontinuitet, udvikling og spredning af kendskab til efteruddannelses-tilbuddet.

Efteruddannelseskursernes betydning

Sprogpilotprojektet blev evalueret af en ekstern evaluator i 2009. Derudover evalueres hvert kursus såvel skriftligt som mundtligt. Der er til dato afholdt 7 kurser og 3 konferencer. I forbindelse med den seneste sprogpilotkonference i 2013 opfordrede vi sprogpiloterne til efterfølgende at skrive om deres praksis ud fra bl.a. følgende åbne spørgsmål: Hvad har du arbejdet med i dine klasser/ på din skole/ på kurser for andre lærere....i forhold til det nordiske. Beskriv, hvad du konkret har gjort?

En studerende fra Høgskolen i Oslo, der selv fulgte et sprogpilotkursus i efteråret 13 har desuden undersøgt lærerkursernes betydning for sprogpiloternes efterfølgende undervisning i nabosprog. Data fra de forskellige evalueringer og masterafhandlingen giver et indblik i lærernes oplevelse af sprogpilotkonceptet, og vi får en række udsagn om, hvad kurserne har betydet for deres praksis.

Langt hovedparten af sprogpiloterne oplyser, at kurset har ført til ændringer i deres praksis og til øget fokus på nabosprog. Kurserne skaber større bevidsthed om betydningen af nabosprog og nabosprogsundervisning, og deltagerne siger, at de får indblik i nye metoder og kendskab til læremidler, herunder digitale læremidler og netsider, der kan anvendes i nabosprogsundervisningen.

Et af målene med sprogpilotprojektet er at uddanne resourcepersoner, der kan fungere som ambassadører og vejlede kolleger i, hvordan de kan gribe undervisningen an. Et vigtigt mål, da det er vanskeligt, kostbart og næppe realistisk at give alle lærere et efteruddannelseskursus. Tilbagemeldingerne fra deltagerne i konferencerne og deres præsentationer tyder på, at det lykkes os at nå det mål, og det betyder, at det formodentlig ikke kun er de 159 sprogpiloter, der har glæde af kurserne, men mange flere.

De første piloter blev uddannet i 2007. Ved konferencen i 2013 deltog der piloter fra alle syv kurset, og der var et pænt fremmøde også blandt de piloter, der blev uddannet seks år tidligere. I Jerpstads interviews fremhæver informanterne, at det sociale aspekt spiller en stor rolle. Det at man mødes jævnligt og fastholder kontakten på facebook understøtter det faglige samarbejde.

Anbefalinger i forhold til efteruddannelse

Det ser på baggrund af ovenstående ud til, at netværk, kontinuitet og opfølgning spiller en vigtig rolle for langtidseffekten af et efteruddannelseskursus i nabosprog. Et problem med mange nordiske projekter er, at de er kortvarige, og at de erfaringer, der høstes, ikke får nok betydning for undervisningen i skolen bredt set. Det anbefales derfor at indsatsen koncentrerer sig i færre, men levedygtige projekter, der ikke slutter efter 2-3 år, og at erfaringerne opsamles.

Uddannelsen til nordisk sprogpilot ser ud til at udstyre deltagerne med kompetencer, så de har mod på at fungere som vejledere for deres kolleger, og det ser ud til, at de udvikler metoder og materialer, der appellerer til eleverne – og at materialet også har fokus på det sproglige. Vi har ikke undersøgt elevernes læring, men flere

Hvis vi skal nå andre end ildsjælene, skal området prioriteres politisk

sprogpiloter oplyser, at deres elever har været nysgerrige og glade for undervisningsforløbene.

Det ser ud til, at fokus på didaktikken er vigtigt for deltagerne. Mange påpeger, at de har fået ideer til undervisning både på kurser og conference, og at de efterfølgende har afprøvet, tilpasset og videreudviklet ideerne. Det kan derfor anbefales, at undervisning i nabosprog både i læreruddannelsen og i videreuddannelsen har et didaktisk fokus.

Hvis vi skal nå andre end ildsjælene, skal området prioriteres politisk. Meget tyder på, at områder, der ikke prioriteres i styrdokumenterne, let risikerer at blive nedprioriteret i undervisningen og på skolen. Hvis det prioriteres i styredokumenterne, får det større bevågenhed hos skolelederne, og lærerne vil være mere motiverede til at inddrage det nordiske, og dermed sluttet kæden. Nordiske Sprogpiloter har vist, at man kan nå ret langt med et kursus på 4 døgn, hvis der er en organisering omkring kurset. Det sikrer, at det følges op, og at de tværnordiske kontakter plejes. Men skal det for alvor batte, skal der politisk vilje bag. ■

12 skoler med i nordisk sprogprojekt

Og ny metodehåndbog undervejs

Sammenhængen mellem lyd og læring er også blevet afprøvet på nordisk plan, gennem et projekt i 2013 med deltagelse af 12 skoler fra Norge, Sverige og Danmark, fortæller projektleder Helena Berglund, MA i teaterpædagogik og skuespiller.

-Med støtte fra Nordplus og Nordisk Kulturfond arbejdede eleverne med hinandens nabosprog også gennem mimik og talesprog, så de brugte lydene og på den måde lærte ordene at kende og at bruge dem.

-Det var tydeligt at eleverne havde lyttet og dermed blev mere eksponeret for at bruge nabosprogene, end blot ved at læse nogle tekster. Denne blanding af undervisning og teater, hvor børnene mødtes og viste forestillinger for hinanden og kun på det gældende nabosprog, var et eksempel til efterfølgelse, fortæller hun.

Projektet blev til i et samarbejde med den teaterpædagogiske forening ZeRUM, som et led i at bygge bro mellem skole, elever og teaterkunsten.

-Vi arbejder nu med at udarbejde en metodehåndbog med billeder og beskrivelser af forskellige sprogøvelser, som kan sluttet af med en forestilling. Med et forhåbentligt tilskud fra tipsmidlerne vil håndbogen til sin tid komme til at ligge på ZeRUM's hjemmeside og også gerne på hjemmesiden Nordeniskolen, oplyser Helena Berglund, som også arbejder for Sprogpiloterne med lærerundervisning på dansk og svensk. ■

Teaterpædagog Helena Berglund.

Når 3.000 skolebørn besøger nabolandet

Dansk-svensk samarbejde over Øresund giver gode resultater

Sidste år sørgede Helsingør Helsingborg-skolegruppen for, at godt 3000 skolebørn i henholdsvis Helsingør og

Fælles for turene var –og er, at de skulle gøre skolebørnene nysgerrige på, hvad der sker på den anden side af sundet og vise dem, at der er flere ligheder end forskelle mellem livet i Danmark og Sverige.

HH-skolegruppens store arbejde for at skabe samhørighed og fælles forståelse mel-

lem danske og svenske skolebørn er ikke gået ubemærket hen. Således har Øresundskomiteen tidligere i år tildelt HH-skolegruppen den årlige

Øresundspris. Prisen bliver hvert år uddelt til personer eller initiativer, der gør en aktiv indsats for at styrke samarbejdet mellem Sjælland og Skåne, og derfor vækker prisen begejstring på begge sider af Øresund:

Borgmester i Helsingør Kommune, *Benedikte Kiær* og kommunestyrelsens ordførende i Helsingborgs stad, *Peter Danielsson*, glæder sig over, at Øresundsprisen er havnet i Helsingør og Helsingborg:

- Vi har en fælles ambition om at knytte Helsingør og Helsingborg

Vi har en fælles ambition om at knytte Helsingør og Helsingborg langt tættere sammen

Helsingborg tog turen over Øresund for at deltage i en række forskellige aktiviteter på den anden side af vandet, og dette samarbejde fortsætter.

langt tættere sammen. For sammen har vi mere at byde på for såvel børnefamilier som erhvervslivet i den nordlige del af Øresundsregionen. Det store arbejde, HH-skolegruppen udfører, ved at skabe samhørighed mellem skolebørn på tværs af Øresund, er et vigtigt skridt i vores strategi om en fælles, sammenhængende sundby i 2035.

Starter med børnene

-Øresundsprisen er en meget fin anerkendelse af HH-skolegruppens arbejde. Det er meget værdifuldt, at næsten 3000 skolebørn besøgte hinanden på tværs af Øresund sidste år. HH-skolegruppen yder et meget vigtigt bidrag til udviklingen af samarbejdet over sundet, hvor målet er, at Helsingør og Helsingborg med tiden vil blive betragtet som én sundby. Det kræver en mentalitetsændring at nå derhen, og derfor er det vigtigt, at vi starter med børnene - også i forhold til den sproglige forståelse, siger *Christian Holm Donatzky*, der er Formand for Børne- og Uddannelsesudvalget i Helsingør Kommune og *Christer Rasmusson*, der er ordførere for Barn och utbildningsnämnden i Helsingborgs stad.

Juryens motivering lød:

”Med stort engagement, udover det forventede, har gruppen i mange år drevet integrationsarbejdet fremad med udgangspunkt i vores yngste borgere. HH-Skolegruppen har medvirket til at tusindvis af skolebørn fra Sverige og Danmark hvert år kommer til at lære livet i Øresund at kende rigtigt godt. At gruppen blev etableret i år 2000 og fortsat udvikler sig og er inspirerende for alle, som arbejder med integration i vores region”.

FAKTA

H-skolegruppen består af skole- og kulturfaglige folk fra henholdsvis Helsingborg og Helsingør. Gruppen arrangerer en lang række forskellige aktiviteter for skolebørn på begge sider af Øresund, så helsingoranske skolebørn kan opleve Helsingborg og omvendt. En del af formålet er samtidig at eleverne lærer hinanden at kende gennem aktiviteterne. I 2013 deltog næsten 3000 skolebørn i aktiviteter som skolekoncerter, byvandring, historieevents og teater.

HH-skolegruppen er en del af det officielle samarbejde mellem Helsingør og Helsingborg, HH-samarbejdet. Formålet med samarbejdet er at styrke HH-områdets profil og position i Øresundsregionen, og gøre området mere attraktivt i forhold til arbejdspladser, virksomhedsetableringer, bosætning, oplevelser og infrastruktur.

Nordisk samarbejde om udvikling af kreative undervisningsmetoder

Biophilia er et undervisnings- og uddannelsesprojekt som er baseret på den islandske sangerinde Björks arbejde. Det er et omfattende og tværfagligt undervisningsprojekt hvor kreativiteten er i centrum. Björk og en række andre førende nordiske kunstnere og forskere er med i projektet.

Biophilia er et stort undervisningsprojekt som bygger på omfattende deltagelse af akademikere, forskere, kunstnere, undervisere og studerende på alle akademiske niveauer. Projektet er baseret på kreativitet som under-

visnings- og forskningsmetode, og i projektet forenes naturvidenskab, musik og teknologi på en innovativ måde.

Workshops om musik og videnskab

Projektet er udviklet af *Björk Guðmundsdóttir*, Reykjavík kommune og Islands universitet i forbindelse med udgivelsen af Björks album 'Biophilia' i 2011. Der blev afholdt forskellige workshops for børn om musik og videnskab i forbindelse med Björks koncerter i Harpa Concert Hall i Reykjavík. Siden er der blevet afholdt lignende

workshops over hele verden, blandt andet i New York, Buenos Aires, Oslo og Tokyo.

Som en del af formandskabet for Nordisk Ministerråd i 2014 har den islandske regering tilstræbt samarbejde med de andre nordiske lande for yderligere at udvikle undervisningsprojektet. Der vil blive etableret lokale samarbejdsnetværk i alle de nordiske lande samt Åland, Færøerne og Grønland.

Førende kunstnere og forskere

En helt central milepæl i samarbejdet blev sat i maj 2014, da en gruppe nordiske forskere, kunstnere, akademikere og undervisere mødtes på Island for at forfine og videreudvikle projektet. Her fandt de frem til nye og innovative metoder som kan bruges i undervisningen.

Gruppen består ud over Björk Guðmundsdóttir af *Sunleif Rasmussen*, en af Færøernes førende komponister; *Anja C. Andersen*, astrofysiker ved Dark Cosmology Centre på Niels Bohr Institutet i Danmark; *Pipaluk Jørgensen*, dramatiker og instruktør fra Grønland; *Cecilia Björck*, ph.d. i musikpædagogik ved Göteborgs universitet; *Esko Valtaoja*, forfatter og professor i astronomi ved Turku universitet; *Alex Strømme*, professor i pædagogisk videnskab ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet i Trondheim, og *Guðrún Geirsdóttir*, bestyrelsesformand for undervisningscentret på Islands universitet samt professor i pædagogik.

Denne gruppes arbejde og idéer udgør grundlaget for undervisnings- og uddannelsesprojektet Biophilia. Projektet vil således være i stadig udvikling i samarbejde med hver region. Der vil blive gjort en indsats for at indlemme lokale særpræg og forhold.

Innovation og ændret undervisningspraksis

Undervisningsprojektet Biophilia fortsætter i tre år. Forberedelserne foregår i 2014, projektet gennemføres i 2015 og evalueres i 2016.

Målet med det nordiske samarbejde om dette projekt er at:

- Fremme innovation inden for uddannelse ved at udvikle undervisningsmetoder som kombinerer viden, kreativitet og teknologi.
- Forandre den traditionelle undervisningspraksis via en tværfaglig tilgang, blandede aldersgrupper, akademiske emner og kompetenceområder.
- Udvikle lokale samarbejdsnetværk i deltagerlandene som er tilknyttet et nordisk samarbejdsforum, og som arbejder for at øge funktionaliteten i Norden.
- Udvikle et online-forum for et grænseløst nordisk samarbejde for forskellige faggrupper som skal fortsætte efter afslutningen af projektet. ■

(Norden. org)

Kunstneren Björk Guðmundsdóttir
Copyright © 2011 Inez and Vinoodh
Courtesy Wellhart/One Little Indian

Unge politikere om politik på 140 tegn

Folkeoplysning om Norden for børn og unge sker også via de sociale medier, som de nordiske lande er helt i front i brug af. Men hvordan kan Facebook og Twitter understøtte og styrke det nordiske samarbejde? Vi har spurgt to ungdomspolitikere, som begge to brænder for den nordiske sag.

Hvis ikke medierne vil prioritere det nordiske stof, så må vi selv gøre det

Sociale medier handler om åbenhed og dialog, fastslår *Silja Borgarsdóttir* fra Ungdommens Nordiske Råd. - Man skal ikke bare sige noget selv, men lytte. Jo mere vi åbner ørerne og går i dialog, jo synligere bliver vi i det nordiske samarbejde.

En af dem, som flittigt bruger sociale medier til at sætte fokus på nordiske sager er *Jakob Esmann*, præsident for Ungdommens Nordiske råd. Han mener, at nordiske politikere har et stort ansvar i forhold til at drive interessen for nordiske spørgsmål i deres egne lande.

Jakob Esmann, DSU, dansk præsident for Ungdommens Nordiske Råd.

- Vi ved, at det er svært at få nordiske sager på forsiden af Aftenposten eller Politiken. Men hvis ikke medierne vil prioritere det nordiske stof, så må vi selv gøre det. Sammen kan vi skabe en nordisk dagsorden - fx på sociale platforme. Hvis ikke vi som nordiske politikere sætter nordisk politik på dagsordenen, hvem skal så gøre det?

Ringe i vandet

Det politiske Norden slår især igennem under Nordisk Råds session. Især Twitter simrer af aktivitet under hashtagget #nrsession og #unginorden. Silja Borgarsdóttir Sandelin og Jakob Esmann både deltager og følger debatterne på Twitter, når hele Norden samles til politisk topmøde.

- Det er begrænset, hvor mange af os, der kan sidde inde i salen til Nordisk Råds session, men på Twitter er der ingen talerække. Vi taler jo om vigtige emner, som berører folk fra Umeå til Reykjavik, og via Twitter spredes debatterne ud som ringe i vandet. 'Kommentatorsportet' på Twitter får sessionen ud til folk og åbner op for deltagelse, pointerer Borgarsdóttir Sandelin.

Synlighed kræver mod

Netop større åbenhed står højt på Jakob Esmanns ønskeliste til fremtidens nordiske samarbejde. På sociale medier kan folk selv deltage - og det kan de ikke på samme måde, hvis de åbner en avis eller tænder for fjernsynet, påpeger han.

- Vi skal være modige og turde at vise, at der både er lange processer, uenigheder og mange fløje i det nordiske samarbejde. Måske er det naivt, men jeg synes, at det er vigtigt med åbenhed ud fra et demokratisk synspunkt. Nordiske beslutninger berører alle i Norden, så hvorfor ikke åbne op for diskussioner undervejs og lade folk være med?, spørger han.

(Norden.org)

Bliv klog på Norden – i skolen

Ny Nordisk Skole giver mulighed for at styrke de nordiske værdier, og for at øge fokus på det nordiske tema i undervisningen, herunder de skandinaviske sprog, den nordiske litteratur og Nordens historie og geografi.

bibliotek.org. På hjemmesiden kan lærerne downloade årets tekst, et Idékatalog - og man kan læse mere om årets tema, forfatterne, bøgerne og baggrunden for denne store fælles nordiske manifestation.

Hjemmesiden www.nordeniskolen.org er vores seneste initiativ. Den er nem at bruge for både elever og undervisere. Her findes relevant undervisningsmateriale og mulighed for at etablere kontakter og venskaber til skoler i Norden. Foreningen NORDEN inviterer danske skoleklasser til at deltage i et nordisk venskabsprojekt. Få nye venner og find på noget sjovt sammen. Elever og lærere vælger selv, hvilke former samarbejdet skal have. Foreningen NORDEN hjælper gerne skolerne med nordiske undervisningsemner. Vi er også tæt på de nordiske støtteordninger, der findes til klasseudvekslinger, og vi vejleder gerne i forbindelse med ansøgninger, lige som vi administrerer midler til undervisningsformål og sidder med i flere fonde.

Bliv skolemedlem i Foreningen NORDEN

Medlemskab af Foreningen NORDEN giver mange fordele for skoler, der arbejder nordisk. Vi har en række aktiviteter og tilbud specielt for vores skolemedlemmer. Vi har stor erfaring med venskabsklasser og udvekslingsrejser, og rådgiver gerne om økonomi i forbindelse med rejser. Vi har også 100 lokalafdelinger i Danmark, som gerne hjælper skolen med oplæg inden for skandinaviske sprog og nordiske forhold.

Bliv skolemedlem i Foreningen NORDEN og få del i fordelene.

I 2015 og 2016 koster et skolemedlemskab 495 kr. pr. år. For skoler med under 100 elever koster skolemedlemskabet 200 kr. pr. år.

Morgengry

Mandag i uge 46 giver vi den gamle nordiske fortælletradition nyt liv med arrangementet Morgengry. Kl. 09 samles skolebørn over hele Norden til Morgengry, hvor der lyttes til oplæsning fra en populær børnebog. Biblioteker, skoler og foreninger kan tilmelde sig den nordiske biblioteksuge på projektets hjemmeside www.nordeniskolen.org.

Tilmeldingskupon

Skolens navn.....
Kontaktperson.....
Kontaktpersonens e-mail.....
Skolens e-mail.....
Skolens adresse.....
Postnummer..... By.....

☐ Kryds her, hvis skolen har under 100 elever

Sendes til: Foreningen NORDEN – Malmøgade 3 – 2100 – København Ø.

www.foreningen-norden.dk – Malmøgade 3 – 2100 København Ø – tlf.: 3542 6325